

Večernik

Leto III. (X.), šte. 169

Maribor, ponedeljek 29. julija 1929

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Vredn. mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom po 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasni po tarifni
Oglašje sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Težka preizkušnja za Macdonalda

NA ANGLEŠKEM JE PRIŠLO DO VELIKEGA MEZDNEGA GIBANJA V TEKSTILNI INDUSTRIJI. — DOSEDAJ IZPRTH ŽE NAD 500.000 DELAVCEV. — POSREDOVANJE DELAVSKE VLADE.

LONDON, 29. julija. Pogajanja med lastniki angleških tekstilnih tvornic in zastopniki delavstva radi regulacije mezde so se v soboto definitivno izjalovila. Radi tega so podjetniki z današnjim dnem odpustili nad 500.000 delavcev. V industrijskih mestih, kakor tudi v Londonu, vlada mrzlično razburjenje. Pričakuje se, da bo našla delavska vlada novo podlago za pogajanja, da se prepreči popolna ustaviitev dela v tvornicah. Delavski minister, gospodična Margaret Bondfield, je s svojimi pomagači noč in dan na delu, da poravna konflikt med obema strankama, ki bi mogel tudi politično postati nevaren za delavsko vlado.

Kakor se zatrjuje, bo prihodnje dni Macdonald poklical k sebi zastopnike delavstva in podjetnikov in skušal osebno vplivati na poravnavo velikega konflikta. Finančni in gospodarski

krogi izražajo bojazen, da bi moglo imeti izprtje katastrofalne posledice. Delavstvo zgubi tedensko na mezdah skupno nad milijon funtov šilingov. Še mnogo večja pa je gospodarska škoda, ki jo bodo utrpeli podjetniki.

V vsej angleški javnosti vlada za mezdno gibanje v tekstilni industriji največje zanimanje. Listi izražajo skrb, da bi moglo radi izprtja v Lancashire priti do protitudarca angleškega proletarijata tudi na drugih gospodarskih poljih. Vsled take poostitve konflikta pa bi mogli slediti tudi najtežji zapletljaji socialnega in gospodarskega značaja, ki bi obenem tudi ogrozili obstoj delavskega režima. V 300 tvornicah, ki ne pripadajo sindikatu v Lancashiru, se vrši delo še nemoteno, ker so svoječasno pogodbeno zajamčene mezde ostale neizpremenjene v vseh delavskih kategorijah.

Pred sklicanjem konference v Haagu

LONDON, 29. julija. Uradniki ministrstev in državnih uradov, ki so neposredno zainteresirani na konferenci velike politične reparacijske konference v Haagu, zbirajo z vso naglico material za angleško delegacijo. Domneva se, da bo konference najbrže otvorjena 6. avgusta. Kot vodi angleške delegacije bosta fungirala zunanji minister Henderson in zakladni kancelar Snowden, dočim bo ministrski predsednik Macdonald konferenco le otvoril in se potem takoj zopet vrnil v London.

Briand sestavlja novo francosko vlado

PARIZ, 29. julija. Zunanji minister Briand, ki mu je predsednik republike poveril sestavo novega kabineta, je imel včeraj ves dan posvetovanja z voditelji posameznih parlamentarnih frakcij, vendar pa je zadel zlasti pri radikalih na precejšnje težkoče, tako da še ni mogel sestaviti liste ministrov. Domneva se, da bodo v bivšem Poincarejevem kabinetu izvršene le majhne izpremembe. Sedaj se Bavi Briand predvsem z vprašanjem, kako bi dosegel sodelovanje radikalov,

ki pa stavljajo sledeče zahteve: olajšanje davčnih bremen, nadaljevanje dosežanj mirovne politike, zblizanje z Nemčijo in varstvo civilne zakonodaje. Zlasti hoče pridobiti Briand Herriota kot prosvetnega ministra, dočim ponuja vojni portfelj Tardieu-u, voditelju radikalov. Vsekakor pa ima Briand z ozirom na bližajočo se konferenco v Haagu namen, spraviti v vlado čim vplivnejše moške posameznih strank, da bi imela Francija potem na politični konferenci v Haagu kar največji vpliv in ugled.

Pogajanja med Kitajsko in Rusijo

MOSKVA, 29. julija. »Izvestija« odločno zanika vesti, da bi se že pričela med Moskvjo in vlado v Nankingu direktna pogajanja za poravnavo mandžurskega konflikta.

Nov polet »Grofa Zeppelina« v Ameriko

FRIEDRICHSHAFEN, 29. julija. Vsa potrebna popravila na zrakoplovu »Grof Zeppelin« so končana. Zrakoplov nastopi svojo novo vožnjo v Ameriko najbrže že 31. julija. Včeraj je napravil poizkusni

polet nad Nemčijo. Na krovu je bilo 25 potnikov. Zrakoplov je plul nad Stuttgartom, Trierom in Koblenzom, nakar se je vrnil vzdolž Rena preko Wormsa in Donaueschingena ter po 11 in polurni vožnji srečno zopet pristal v Friedrichshafnu.

Teniški turnir na Bledu

BLED, 29. julija. Dne 2., 3. in 4. avgusta se bo vršil na Bledu mednarodni teniški turnir za mojstrstvo Blede. Pričakuje se tudi udeležba italijanskega mojstra Morpurga. Protektorat nad prireditvijo je prevzel češkoslovaški poslanik v Beogradu, Jan Šeba.

Potres v Ekvadorju

NEWYORK, 29. julija. Kakor se poroča iz Guayaquilla, je tamkaj v pretekli noči močen potres več okoliških naselbin popolnoma porušil. Najbolj je prizadeta provinca Campilo. Tudi iz drugih pokrajin Ekvadorja poročajo o usodnih posledicah potresa. Število smrtnih človeških žrtev znaša 100. Najbolj poškodovani sta mesti Aveyo in Mayugro.

Novo mesto ob Dnepru

Ob ustju Dnepra v Rusiji nameravajo zgraditi velikansko električno centralo. V zvezi s tem je oživila vsa tamkajšnja, dosedaj silno pusta pokrajina in pričelo je rasti novo mesto. Dva kilometra od gradnje električne centrale je določen kraj, kjer bo stalo novo mesto, ki bo imelo takoj spočetka do 100.000 prebivalcev. Mesto bodo zgradili po najnovejših pridobitvah tehnike in higijene. Gradili je bodo štiri leta in morajo biti vsa dela končana do jeseni 1933. Stroški so proračunjeni na 100 milijonov rubljev. Ime mesta pa še ni določeno.

Grob Komenskega najden

Kakor poroča češkoslovaški tiskovni urad, so pretekli teden pri iskanju groba velikega češkega pedagoga Jana Amosa Komenskega, našli v bivši valonski cerkvi v Naardenu na Nizozemskem na podlagi mrliškega seznama okostje, ki izvira najbrže od Komenskega, ki so ga pokopali tamkaj l. 1670. V svrhu natančne identifikacije najdenega okostja se preiskava nadaljuje.

Tudi brzino strele že izmerijo

Današnji tehniki se je posrečilo, da izmeri že tudi brzino strele. Aparat za merjenje brzine strele je pravzaprav fotokamera z dvema lečama, ki se naglo vrtite. Ugotovljeno je, da strela nastane v trenutku, ki ni daljši nego 17-tisočinka sekunde in traja najdalje eno tristočetdesetdesetino sekunde. Tudi je ugotovljeno, da strela nastane istočasno v oblaku in na zemlji in da se oba žarka srečata prilično na pol poti. V kameri sta dve leči, montirani na plošči, ki se vrti s silno brzino. Kamera je uravnana na oblak, v katerem je pričakovati nastanka strele. Ko zasveti strela, se razsvetli plošča, kamera pa se zapre. Od vsake strele se dobita po dva posnetka, ki se ne krijeta. Ko se oba posnetka točno vzoredita in izmerita, se dobi brzina strele.

Politično živahno poletje

Imamo letos vkljub neznošni vročini, o kateri se poroča iz vseh koncev in krajev. Dočim so se sicer diplomati in državniki ob tem času tudi umaknili v različna letovišča in zdravilišča, se zdi, da si mnogi letos sploh ne nameravajo privoščiti počitka. In tako bomo doživeli tekem prihodnjih tednov nekaj zelo važnih dogodkov svetovnega pomena, mimo katerih ne bomo mogli brez pozornosti in brez potrebnega priznanja.

Da so se Rusi in Kitajci odločili za mirno poravnavo nastalega spora potom direktnih pogajanj, je ves svet z zadovoljstvom pozdravil. Naj se je že to zgodilo pod težo moralne odgovornosti, ki bi jo oba naroda prevzela, ako bi kot podpisnika Kellogovega pakta prekršila dano besedo in začela novo krvavo tragedijo; ali pod utišom resnih korakov štirih velesil — vseeno. Miru željemo svetu je gesta obeh vlad pravo blagovestje. Zakaj nikdar se ne ve vnaprej, kako se končajo veliki svetovni požari.

Vprašanje nemških reparacij se bo tudi domaknilo zopet za korak naprej. Po zadnjih poročilih so se velesile zedinile, naj bi se konference vlad radi nemških reparacij odnosno o Yungovem načrtu vršila v Haagu, in čuje se, da bo začetek konference že 15. avgusta. Youngov načrt ni našel soglasja ne v Ameriki in črt ne v Nemčiji, pa tudi druge države imajo svoje tehtne pomisleke. Zlasti ima težke pomisleke naša vlada in vsa naša javnost, ker bi se nam z izvedbo Youngovega načrta vzelo mnogo onega, kar nam priznavajo mirovne pogodbe in bi bila naša država finančno težko oškodovana. Vendar je gotovo, da se bo stvar pomaknila z mrtve točke, čim se bo konference sestala, ter da bodo zastopniki naše države tam odločno zastopali zahteve, ki jih na podlagi sklenjenih pogodb lahko stavimo. Upamo, da bo vlada poslala na konferenco sposobne ljudi, ki si bodo znali priboriti respekt in uspeh.

Tretji velik dogodek prihodnjih dni bo do pogajanj med zastopnikom sovjetske Rusije in angleškim zunanjim ministrom Hendersonom za vpostavitve diplomatskih odnosov med obema državama. To je nedvomno dogodek svetovne važnosti in bo današnji dan, ko se pogajanja prično, zapisan posebej v zgodovini narodov, zlasti v zgodovini urejevanja mednarodnih odnosov. Tudi ta pogajanja se bodo vlekla precej dolgo, zakaj naravno je, da ima vsaka pogodbeni stran svoje želje in svoje zahteve in da se bo moral pred zaključkom pogajanj in sklepom pogodbe o diplomatskih stikih urediti cel kompleks vprašanih, tisočih se angleških in ruskih interesov v vzhodni in južni Aziji, zlasti v Mezopotamiji, Indiji in drugod. Saj nam je še živo v spominu, kako je na eni strani boljševiška Rusija hotela zanesti plamen svetovne revolucije v razne britanske dominijone in celo v Britanijo samo, na drugi strani pa dobro vemo, da je Britanija na Daljnem vzhodu poskušala izpodkopavati ruski vpliv. To so stari medsebojni raz-

čuni, ki morajo naravno biti razčiščeni, predno si Anglež in Rus sežeta v roke in stopita v diplomatske odnose. Za celotni razvoj svetovne politike pa bo obnova diplomatskih stikov med obema državama nedogledne važnosti. Zakaj v trenutku, ko Anglija stopi v odnose z Rusijo, bo isto storila tudi Amerika in še marsikatera druga država. Velika Rusija bo stopila spet na svetovno pozorišče.

Med najbolj razveseljive dogodke letošnjega poletja pa spada pričetek razoroževalne akcije na morju. Brez dolgih predhodnih pogajanj sta Hoover v Ameriki in Macdonald v Angliji odredila u-stavitve gradnje raznih vojnih križark in drugih ladij vojne mornarice, dela, ki so bila deloma že pričeta, in za katera so bila v proračunih obeh držav določene ogromne svote. Brez ozira na prištednjo

narodnega premoženja in možnost njegove uporabe v plodonosnejše svrhe pomeni korak obeh državnikov veliko gesto v borbi za večni mir. In če čujemo, da namerava Macdonald takoj po zaključku pogajanj z Rusijo in reparacijske konference v Haagu osebno preko morja k Hooverju, da z njim dogovori modalitete nadaljne pomorske razorožitve obeh največjih pomorskih sil sveta, nas vse to mora navdajati z veliko nado, da prihaja vendarle čas, ko pričenjajo odgovorni državniki gledati na svet z očmi ogromne večine narodnih mas in ne z očmi nekoliko špekulantov in vojnih dobičkarjev, ki so baš pred 15 leti iz dobičkaželjnosti zapletli svet v krvavi ples.

Nadejamo se, da bodo vsi ti pomembni dogodki letošnjega poletja blagoslov za nadaljni razvoj zgodovine človeštva,

Tujski promet v teoriji in praksi

VTISI POČITNIŠKEGA POTOVANJA. — POMANJKANJE PULMANOV. — LITER KISLE VODE 8 Din! — »TRÄGER!« — OBEDI NA MORJU. — PREVIDNOST PRI PROSPEKTIH! — »PENSION«. — 10% NAPITNINA. — SNAGA IN RED.

Poletna sezona naših letovišč, zdravilišč in kopališč je dosegla kulminacijsko točko. Prival gostov v nekatere kraje je tak, da že več tednov ni na razpolago niti skromne sobice. Na račun Roggaške Slatine je n. pr. napolnjeno Celje in celo v Mariboru imamo tujce, ki čakajo na sobe v Rog. Slatini. Videti je, da so se naši faktorji resno potrudili, da so uspehi propagande resnično vidni. Tudi planinske postojanke v Sloveniji so prišle na svoj račun.

Tujci v splošnem opažajo, da naši ljudje motrijo danes problem tujkega prometa z novega, kulantnejšega stališča. Morda so jih izučile izkušnje zadnjih let, morda so si vzeli k srcu številne razprave po naših časopisih, ki so prinesli marsikaj novega in potrebnega. Proti nesolidnosti v tujkem prometu je v zadnjem času podvzel odločne kroke celo minister trgovine, kar se je nanašalo posebno na naše južne kraje, kjer je praksa »gostoljubnosti« še daleko od teorije. Tudi pri nas so še marsikje potrebne kritične pripombe o tujko-prometnih metodah, da ne v morebitno izigravanje, marveč v polni zavesti, da se stanje izboljša v prvotni panogi narodnega gospodarstva.

S tega in samo s tega stališča hočem iznesti nekaj vtisov s svojega letošnjega počitniškega potovanja in bivanja ob Jadranu, v Bosni, Hrvatski in Sloveniji.

Koliko preveč kulanten je »Putnik«, ki res s hvalevredno vztrajnostjo daje vse informacije brezplačno, toliko manj naklonjena je železnica, ki pri garnituri popoldanskega osebnega vlaka v Ljubljano nima nobenega direktnega vagona za Zagreb, kaj še le kake »pulman-vagoni«. Tako si kot »uboga para«, ki si ne more privoščiti dragega brzovlaka, izročiti usodi starih vagonov, ki neumorno tresejo sedeže in trenirajo živce...

V Grobelnem, ki je prestopna postaja za Rog. Slatino, delajo propagando za rogaško mineralno vodo s tem, da jo prodajajo majhen kozareček ¼ litra po 2 Din, torej liter 8 Din!! Za ta znesek dobiš v Dubrovniku 2 litra konavljanskega črnega vina! Potniki se zgražajo, a to je — baje — običajna cena že več let. Oblast še ni imela povoda poseči vmes.

V Zidanem mostu te prtljažni nosači slišijo le pod imenom »Träger!« Računajo pa za prenos 3 kovčkov in 2 dežnikov iz ljubljanskega v zagrebški vlak 10 (dese!) Din, dočim stane, kakor mi zatrjuje pristojni Dunajčan, v Avstriji tak posel le pol šilinga, torej 4 Din. V Zagrebu sem plačal le 6 Din, isto na Sušaku in v Dubrovniku, v Sarajevu pa 8 Din. Uganka za potnika, kamen spodtike za tujca!

Sistem vodnega rezervoarja za umivanje v straniščih III. razreda je na naših vlakih še zelo različno rešen. Na nekaterih progah se lahko udobno umiješ, drugod zaman pritiskaš vse vijake. Umivalnice na postajah so pravi blagoslov, cene pa zopet diferirajo: Sarajevo 5 Din, Slaven. Brod 3 Din, Zagreb 5 Din. Torej nenehna kupčija z vodo pri enaki potrebi!

Na parobrodih Jadranske plovitve pre seneča marsikoga visoka cena za obed, ki je fiksirana na 50 Din; če se kdo ne abonira, mora čakati do 15. ali 16. ure, ko so že vsi abonenti bili na vrsti. Na drugih parnikih so vsi enakopravni aboniranci in jim ni treba čakati. Posebno Nemcem iz rajha je čakanje nerazumljivo, ker ne morejo akceptirati abonementa radi drugih kulinarčnih zahtev. Pa gospodje na morju so rigorozni in kosekventni: nema izjeme!

Pri prospektih moraš biti zelo previden! Ponudbe so včasih zelo ugodne, vse je najlepše, najugodnejše, najboljši in najcenejši. Slike so večkrat umetno fotogenične, da napravijo efekt. Ko se ti ponuja pension za 70 Din in smatraš to za prav ugodno, ker »leži direktno ob morju«, pa zreš na licu mesta, da ni električne luči, da »lastno kopališče« nima prhe in da plačaš še dnevno 8 Din običinske takse, zraven pa še 10% za postrežbo. Te postavke nekateri kraji za-

molče, kar nikakor ni kulantno. So hoteli v južni Dalmaciji, ki imajo samo srbsko in češko kuhinjo, ker mislijo, da morajo ugoditi le — večini. Dunajčani, katerih je v Dalmaciji mnogo, se ne morejo s tem sprijazniti in — odidejo. Dunajska kuharica na ljubo manjšini, to pa je — nerentabilno.

Tuji gostje posebno kritikujejo, da se vsa podjetja krčevito drže na panzjon, ne moreš pa dobiti same sobe z 2 posteljama izpod 80 Din dnevno, torej za 1 osebo 40 Din samo stanovanje, kar ni v pravem sorazmerju s celotno oskrbo 70 Din. S tem so pa baje onemogočili »stradanje« gostov, ki so včasih na ljubo cenčnosti zavžili samo obed v hotelu, ostalo so si pa sami kuhali na špiritu v hotelskih sobah ali so pa sploh živeli vegetarijansko. Naj bo kakorkoli, vsekakor afont napram tujcem! V tem oziru pač v Mariboru ni pritožb. Saj se že skoraj povsod dobi menu po 12.—, 15.— in 20.— Din, česar pa še niti v Ljubljani ne pozna! Edino javna kuhinja v Delavski zbornici ustreza s takimi cenami, je pa danes še brez vpliva na drage restavracije in hotele.

V javnih kopališčih je obvezna navedba, da plačilni natakara zaračunava 10% napitnino pri vsakem računu. Inozemci to odobravajo, le nekateri nergači-domaćini ne morejo tega razumeti, najbrž pa do konfliktov radi tega ne bo prišlo, »zabavljanja« je pa dovolj...

Glede čistote ni slišati pritožb, kar je znak, da naši ljudje vpoštevajo higijenske predpise, kar oblast stalno nadzoruje. Slišal sem Nemca, stalnega obiskovalca Italije, ki ni mogel prehoviti čistote ulic v Splitu in Dubrovniku, pač pa je potrebno v Sarajevo še uresničenje mnogih prizadevanj.

Resnici na ljubo moram priznati, da »izrabljanja«, kakor se je že večkrat pisalo slabonamerno v naših listih, nisem opazil in se razmere sigurno stabilizirajo. Ko se bodo uresničili vsi načrti tujko-prometnih institucij: tujko-prometna šola, kurzi, propaganda itd., se bomo približali konkurenci z drugimi državami. Diletantizem bo moral itak čimprej izginiti, če res hočemo, da bo tujski promet vir blagostanja tudi pri nas.

Gospodarski teden v Ljutomeru

Ljutomerski gospodarski krogi pripravljajo za teden od 11. do 18. avgusta vrsto gospodarskih prireditvev. Predvsem bo ves teden odprta obrtna, industrijska in kmetijska razstava in sicer v prostorih meščanske šole, sokolskega in katoliškega doma. Za razstavo se je prijavilo lepo število razstavljalcev iz vzhodnega dela oblasti, ki bodo pokazali interesantom svoje obrtne in industrijske izdelke ter kmetijske pridelke, med katerimi bo tudi slovito ljutomersko vino. Otvoritev razstave bo v nedeljo, dne 11. avgusta dopoldne, popoldne pa se bo vršilo stalnostno zborovanje slovenskega trgovskega in obrtnega društva, ki slavi svojo desetletnico. — Dne 14. avgusta priredijo živinorejski krogi razstavo in premovanje goveje živine in konj, slednji znamenite muropoljske pasme, ter razstavo perutnine in sicer v senčnem Seršenovem logu. — Dne 15. avgusta pa bodo na Cvenu pri Ljutomeru konjske dirke, ki bodo pokazale muropoljskega konja v vsej njegovi lepoti in brzini. — Na programu je pet kasačkih in dvoje galop-skih dirk, ki so odprte tudi za konje iz vse države. 18. avgusta bo v Seršenovem logu ljudska veselica. — Priprave za te gospodarske prireditve, ki naj pokažejo glavne pridobitne panoge panonske Slovenije, so v polnem teku in pričakovati je, da bodo rodile zaželjeni sad. Razstavniki odbor je že drugič zaprosil za polovično železniško vožnjo; pričakovati je, da bo generalna direkcija železnice tokrat gotovo dovolila zaproseno ugodnost, ki ji ne odreka manj važnim prireditvam. Pojasnila v vseh razstavnih zadevah daje razstavniki odbor.

Mariborski in dnevni drobiž

Meritev parcel v Mariboru.

Katastralna uprava prične pri delu za novo izmero mesta Maribora z meritvijo posameznih parcel že z avgustom. Vsled tega se pozivajo vsi posestniki v obsegu mestne občine Maribor, da takoj označijo svoje parcele z betonskimi ali kamnitimi mejniki, kakor to predpisuje zakon o zemljiškem katastru. Ako meje med posameznimi parcelami ne bodo označene z mejniki, se izvrši izmera po sedanjem stanju. Kasnejša popravila se bodo izvršila na breme onega, ki je opustil zamejnitvenje. Sosedje naj sporazumno določijo meje med svojimi parcelami, da se bo z meritvijo ugotovilo pravo stanje, ki bo merodajno za dolgo število let pri vseh oblastih. Od nedolženih mej bodo imeli posestniki le škodo. Kjer so posestniki v dvomu glede meje napram posesti mestne občine mariborske, naj to takoj javijo v mestnem gradbenem uradu soba št. 5.

Nov mestni okrajni predstojnik.

Mestni svet mariborski je v svoji seji dne 23. t. m. imenoval na mesto odstopivšega g. Alojzija Černovška za okrajnega predstojnika za V. okraj g. Josipa Beraniča, posestnika in obrtnika v Mariboru, Kralja Petra trg št. 1.

Še o nadlogah Lajtersperga.

Na našo tozadevno notico v petkovi in sobotni številki smo dobili več pritrjevalnih izjav. Je pa še v Lajterspergu drug nedostatek, ki se tiče znanega Počehovskega potoka, dočim je ostal gorajni tok nereguliran in je tako skrajno zanamaren, da udarja smrad stoječe vode pasantom v nosove. Pravi kamen spodtike je zlasti on del potoka, ki teče mimo trgovin Fekonja in Lupinšek. Prosimo srezko poglavarstvo, da prisili krčevinsko občino k takojšnji odpravi tega nedostatka, ki je neprijeten in škodljiv — tako za občine kakor za številne meščane, ki imajo tod čisto opravke. Predmetna luža je tudi kaj ugodno vzrejišče zdravju nevarnih muh! —

Vrnitev otrok iz počitniške kolonije na Pohorju.

V sredo, dne 31. t. m. ob pol 7. zjutraj odide izpred oblastnega dečjega doma nova skupina 60 otrok na počitniško kolonijo na Pohorju. Istega dne, med 10. in 11. uro dopoldne se bo vrnila sedanja skupina z letovišča. Svojci naj jih v tem času pričakujejo v oblastnem dečjem domu v Strossmajerjevi ulici.

Smrtna kosa.

V soboto zvečer je preminul v Mariboru po dolgi bolezni solastnik pražarne kave tvrčke Brata Požar, g. Ivan Požar. Pogreb bo danes, ob 17. uri iz mrtvašnice mestnega pokopališča na Pohorju. Blag mu spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Bančni in denarni zavodi v Mariboru bodo od 1. do inclusive 31. avgusta poslovali od 8.—14. ure, dočim se blagajne odprte od 8. do 13. ure.

Iz objema Dravinih valov rešen.

Kljub znatni izpremembi temperature je bila tudi včeraj Drava polna kopalcev. 17letni pekovski pomočnik I. Kocmut je med kopanjem zašel v vrtinec in se je že začel potapljati. V silo mu je priškočil na pomoč dimnikarski pomočnik Ivan Stumberger, ki je že skoro nezavestnega ponesrečenca potegnil na suho in ga tako rešil sigurne smrti. Stumbergerjev čin zasluži vsekakor javno pohvalo in priznanje.

Ukradeno kolo.

Izpred Grašičeve gostilne v Bohovi je sinoči nekdo ukradel Ivanu Gašpurju, reditelju sportnih prostorov »Rapida« šele pred kratkim kupljeno kolo. Oškodovanec razpisuje za izsleditev kolesa oz. tatu Din 200 nagrade.

Razne nezgode.

Vsled nesrečnega padca na cesti se je Mariji Ritonji iz Dankove ulice vtila kri iz nosa in ust. — V desno roko se je močno vsekral Oskar Gruđen iz Studencev. — Enaka nezgoda je zadela zidarskega mojstra Martina Kolmana iz Krčevine. Presekal si je levo dlan. — S kolesa je padel ključavničarski vajenec Vilko Laniš in si poškodoval levo roko in desno stran čela. Vsem ponesrečencem je nudila prvo pomoč rešilna postaja.

Kaj je vse ljudem napotil!

Nedavno tega smo zabeležile razveseljav ukrep mestne občine, da je dala zagrati prostor, kjer so do pred kratkim odlagali poleg smeti in pepela tudi črepinje steklenic in železnih odpadkov, ob katerih se je že cela vrsta kopalcev opasno ranila. Davi pa je stražnik ugotovil, da je neki nepridiprav polomil del ograje, a sva-rilno tablo je vrgel z drogom vred v Dravo... Ista usoda je doletela močan drog z napisom ob dravski brvi. — Enake pritožbe prihajajo iz Tattenbachove ulice, kjer lomijo razni ob-jestneži železno ograjo. Najdrastičnejši primer takega pobalinstva pa je drugo okno Spodnještajerske posojilnice v Ulici 10. oktobra, kjer si je neki neznanec privoščil močno okensko ograjo, od katere je odlomil kar tri kose in skrivil močan železen drog s tako silo, da je cementni vzidek počil kar na dveh mestih. Ta pobalinska »šala« je dala povod, da so se razširile po mestu trdovratne govorice o drznem vlomu pred nosom policije!

Z nožem v prsa!

Sinoči je bil posestnikov sin Ivan Greif iz Račjega na straži v sadovnjaku svojega očeta. Prežal je na tatove, ki so se okrog 10. ponoči tudi prikazali in ga je eden od njih zabodel z nožem v levo prsno stran. Rešilni avto je takoj odpremil ranjenca v oblastno bolnico. Napadalcem so že na sledu.

Ptičja gnezda kot slaščice in vir dohodkov

Salangani, ki so v sorodstvu z našimi lastovkami, so znani že dolgo po tem, da grade gnezda, ki jih na Daljnem vzhodu smatrajo za izredno slaščico. Do nedavna so salangani stanovali samo po strmih obalnih pečinah ali v duplinah zdolž obale, sedaj pa so pričeli zapuščati ta skrivališča in kakor lastovke prihajati v človeška bivališča. Zbiranje gnezd po skalah in votlinah se je vršilo vsake 4 mesece. Na Borneu n. pr. v neki veliki duplini naberejo vsako leto 30—35 pikolov (1 pikol je 61,7 kg) t. j. prilično 250 tisoč gnezd. Iz tega je mogoče presoditi, koliko salanganov stanuje v duplini. Najemniki te dupline plačajo holandski vladi letno 23.000 goldinarjev najemnine in vendar še masno zaslužijo. Mnogo duplin je že popolnoma izpraznjenih, ker so se salangi preselili v človeška bivališča, zlasti na Javi. Kakor hitro ptice kje zaznajo za prazno hišo, se takoj vselijo. Malajski, arabski ali kitajski lastnik poslopja smatra to za posebno srečo in za nobeno ceno ne podi iz hiše teh »zlatih« gostov. Ti »podnajemniki« mu namreč mnogo več nesejo nego ljudje. Tako je n. pr. nekemu Arabcu v Semarangu nesla hiša, ki ga je stala 6000 goldinarjev, letno 35—40 goldinarjev najemnine. Odkar so se mu vselili v hišo salangani, dobiva za njih gnezda letno več tisoč goldinarjev. Za hišo so mu ponujali že 50.000 goldinarjev, pa je ne proda, ker izven gnezd prav dobro prodaja tudi ptičji gnoj. Zgode se slučaj, da hišni lastniki, čim opazijo, da se hočejo v kako hišo vseliti salangani, takoj odpovedo najemnikom in jim še plačajo odškodnino, samo da se jih znebe. Kraji, kjer so se nastanili salangani, so postali kmalu imovit. Javanski list »De Locomotie« pripoveduje, da sta med kitajskimi prebivalci mesta Grisee poprej s težkim trudom komaj dva mogla držati voze in konje, danes pa je tam že nad 40 lastnikov voz in konj, in namesto starih bajt so si skoro vsi že zgradili nove lepe hiše iz kamnja. Iz Jave vozijo gnezda večinoma v Singapore, kjer je »borza« za to robo. Cene so po kvaliteti. V Borneu dobivajo zakupniki duplin za angleški funt najboljše belih gnezd od kitajskih prekupecev 700 Din, v Hongkongu se plača isto blago po 2400 Din, v notranjosti Kine še dražje. V Kino se uvozi letno krog 1200 pikolov (krog 75.000 kg) ali nad 8 milijonov gnezd. Juho od teh gnezd si lahko privoščijo samo bogataši, ker za eno porcijo je potrebnih troje gnezd, eno gnezdo pa že v Hongkongu stane 40 dinarjev. Ceneje so juhe od »umetnih« gnezd, ki jih Kitajci »na debelo« fabri-ri-rijo.

Zgodovinske dobe naše zemlje

KDAJ SO SE POJAVILE POEDINE VRSTE ŽIVALSTVA IN RASTLINSTVA. - PRVI LJUDJE. - STAROST POKRAJIN

V dnevnem časopisju, posebno pa v raznih revijah se često omenjajo posamezne dobe iz zgodovine naše zemlje. Te dobe segajo milijone in milijone let v preteklost, torej v one skrivnostne čase, ko na zemlji še ni bilo ljudi, če so pa, kakor v novejših, bili, niso znali pisati ali kako drugače ohraniti sporočilo o tedanjem stanju. Razumljivo je tedaj, da teh dob zemlje ne poznamo iz kakršnihkoli neposrednih virov, ampak smo jih ugotovili in razvrstili samo na podlagi raziskovanja zemeljskih plasti in v njih najdenih okamenin, bodisi rastlinskega bodisi živalskega izvora. S pomočjo teh najdenin v plasteh naše zemlje, so učenjaki ugotovili, katere rastline so poprej rastle in katere živali popreje ali pozneje živele na našem planetu. Po tej ugotovitvi so se pa razvrstile in imenovali poedine dobe.

Najstarejša ugotovljena doba naše zemlje pred milijoni in milijoni let je doba ime »predkambrijska«. V tej predkambrijski dobi se je naša zemlja najbrž šele ohlajala in življenja na njej še ni bilo; v kolikor je morebiti vseeno, eksistiralo, se pa v okameninah ni ohranilo in torej ne vemo o njem ničesar. Tej sledeča se imenuje »kambrijska doba« ali »kambrij«. V plasteh te dobe so se našle mnoge okamenine bujnega takratnega življenja, ki ima svoj izvor v prehodnem obdobju med njo in predkambrijsko, ki se znanstveno imenuje »algonkij«. Tretja je »silurska doba« ali »silur«. V siluriju je življenje bilo tako v rastlinskem kakor v živalskem svetu že zelo raznotero in bujno, se je pa v sledeči »devonski dobi« ali »devonu« stopnjevalo še višje in najdemo v devonskih plasteh tudi že ostanke vretenčarjev (rib), mahov, praproti, preslic itd. Zelo važna pa je med temi dawnimi dobami sledeča peta »premogova doba« ali »karbon«. V karbonu so pokrivali tropično površino naše zemlje ogromni gozdovi kakor drevesa velikih praproti, preslic, trav in drugih rastlin, iz katerih so se pozneje razvile tudi naše palme. V tej dobi je začetek našega današnjega premoga, ki nam služi za pogon strojev, kurjavo in razsvetljavo.

Ob koncu karbona so se izvršile na naši zemlji velike spremembe tako v podnebju kakor tudi v rastlinstvu in živalstvu. Karbonu sledeča »permijaska doba« ali »perm« očituje vse znake ledene dobe, ki je zamorila poprejšnje bujno življenje. Toda po tej dobi počitka naše zemlje je napočila nova »triaska do-

ba« ali »trias«, v kateri se je življenje rastlin in živali znova razbohotilo. V tem času so živeli na zemlji prvi zavriji ali »zmaji« ogromne živali, ki so dosegle do 25 in še več metrov v dolžino in do 7 m v višino. Med rastlinstvom so prevladovala iglasta drevesa in praprotni palme. Ta razvoj pa se je nadaljeval tudi v osmi, v »jurski dobi« ali »juru«, v kateri so doživeli zavriji največji razmah. Posebno znana pošast iz te dobe je ihtiozaver. Toda kakor je poprej, v prejšnjih dobah zemeljske zgodovine vedno propadlo vse, kadar je doseglo najvišji razvoj, tako so pričeli tudi v deveti »kredni dobi« ali »kredi« zavriji propadati in izumirati. Tudi poprejšnje primitivno rastlinstvo je izgubljalo svojo premoč in pričelo so se pojavljati višje vrste, cvetlice itd. Iz te devete dobe izhaja tudi apnenec in kreda.

S kredo sta bili dovršeni prvi obdobji zgodovine naše zemlje in pričelo se je tretje, imenovano »tercijerna doba« ali »tercijer«. Tercijer dele učenjaki še dalje in tri razvojne stopnje, na eocen, miocen in pliocen. Na zemlji je bilo v tercijeru vroče, tropični gozdovi so jo pokrivali, toda namesto prejšnjih »zmajev« so se pojavili v njih že vročerni sesalci, med rastlinstvom so pa prevladovala listnata drevesa in cvetličnice. Nekateri domnevaajo, posebno v novejšem času, da so se v tercijeru pojavili tudi že ljudje, vendar pa je gotovo, da so v naslednji dobi, v »diluvijalni« ali v »diluviu« stali že na precejšnji stopnji omike, saj so si že znali izdelovati orodje in orožje iz kamena in verjetno tudi lesa. Toda ta doba je bila zelo nestalna v pogledu toplote. Tu so se vrstili razni časi ledu in strašne zime, katero so mogle premagati le odpornejše živali in rastline, kakor n. pr. mamuti, t. j. sloni z ogromno dolgo in gosto dlako. Ta in pa sledeča »aluvijalna doba« ali »aluvij« se skupno in imenujeta tudi »kvarterna« ali »kvarter«, t. j. često obdobje zemeljske zgodovine. Aluvij začenja z zmago kulturnega človeštva in današnjega rastlinstva ter živalstva ter traja še vedno. To je torej doba v kateri živimo tudi mi.

Na podlagi razvrstitvi torej tudi ni težko ugotoviti, katera plast zemlje je starejša, katera mlajša in na ta način se tudi ugotavlja starost poedinih vrst kamena in ruin ter pokrajin. Tako je mogoče natančno ugotoviti v kateri dobi je n. pr. nastalo naše Pohorje, v kateri dobi so nastale Slovenske gorice in vsi drugi predeli naše zemlje.

Zemlja, ki je užitna

TENGU-MESHI — HRANA GORSKIH DUHOV.

Japonska se lahko ponaša s specijalno, ki je nima nobena druga zemlja na svetu: je to posebno vrsta zemlje, ki služi kot hrana kmetiskemu prebivalstvu krog Komore in ki jo narod imenuje »Tengu-meshi«, kar pomeni po naše: ječmena hrana gorskih duhov. Narod je namreč uverjen, da so v teh krajih gorski duhovi (demoni, koboldi) zakopali velike količine ječmena in pšenice. In res izgleda ta čudna zemlja kakor na pol preperele mase raznih žitaric, najbolj ječmena na obronkih vulkana Asama, nedaleč od Karnizave, najbolj znanega gorskega zdravilišča na Japonskem (5 ur z brzovlakom od Tokija).

Sloj te zemlje »Tengu-meshi« gre prilično do 21 cm globoko. Geologi so ugotovili, da je ta sloj zemlje moral nastati pred zadnjim velikim izbruhom vulkana Asana. Čisti tengu-meshi spominja po okusu na želatino. Japonski učenjak doktor Quo, ki je zelo veliko preiskoval to tajinstveno zemljo, je ugotovil tri razne vrste: najčistejša je skoro bela, malo zelenkasta, vsebuje silno mnogo bakterijev plesni. Na drugem kraju je tengu-meshi spojen z nekim plavim kamenjem, in dobiva barva zemlje poseben ton. Te je največ. Je pa tudi taka, ki je pomešana s koreninami in peskom. Pri tej je težko izločiti zgolj zavžitno substanco. Doktor Quo meni, da je tengu-meshi nastal ta-

ko, da so razne zavžitne rastline predle rahlo zemljo v vulkanskem področju in se tam pričele razkrajati vsled neznanih bakterij.

Kakor poroča list »Japan Advertiser«, so že v minoletem stoletju preiskovali ta fenomen, a šele dr. Kamavuri z vseučilišča v Tokiu je uspelo, da je v laboratoriju kultiviral tengu-meshi. Uspeh svojih raziskovanj je objavil v tokijskem »Botanical Magazine« (1911). Dr. Kamavura imenuje to zemljo Vulcanothrid silicophila. L. 1921 je bil tengu-meshi službeno priznan kot naravni produkt in so bila najdišča službeno razglašena. Posebno anketa je ugotovila, da se kmetško prebivalstvo tamošnjih krajev že od pamtiveka hrani s to zemljo. Še le v zadnjih letih kmetje vedno bolj opuščajo to hrano, ker so — zdi se — tudi njihovi zahtevki narasli in imajo raješ rž mesto ječmene hrane gorskih duhov. Pravzaprav zelo razumljivo.

Kakor poroča »Journal« iz Verviersa, je neki 61 let stari bivši oficir v trenutni duševni zmedenosti ustrelil tamkaj z lovske puške v spanju svojo ženo, obe hčerki, stari 14 in 16 let, ter oba sinova, stara 18 in 20 let. Nesrečnež se je namreč stalno bal, da ga bodo na predlog njegove rodbine prej ali slej odvedli v blaznico.

Sport

SK Maribor:Varaždinski ŠK 5:2 (3:0).

SK Maribor je gostoval v Varaždinu proti VŠK in kljub oslabljeni postavi porazil svojega nasprotnika. Visoka zmaga Maribora je sicer povsem zaslužena, vendar rezultat ne kaže prave slike borbe, v kateri je bil VŠK skoroda enakovreden gostom. Samo tehnični izvežbanosti Mariborčanov je pripisati visoko zmago na mokrem terenu. Maribor je igral s postavo: Koren II.; Koren I., Plibršek; Vodeb, Domicelj, Konič; Bertonceli, Zemljič, Kirbiš, Privršek, Starc. Mlade moči so izbornu zamašile vrzeli in dokazale, da ima Maribor dobro vzgojeno mladino, s katero lahko vedno spopolnjuje prvo moštvo. Vkljub slabemu vremenu je pristostvovalo tekmi mnogo občinstva.

Sportni dogodki.

V Zagrebu je bil BSK nepričakovano poražen od Haška 1:3 (1:2). Moštvi sta bili enakomočni. BSK je igral lepo, toda nekoristno. Pred golom je zabil mnogo zrelih šans. Pri stanju 2:1 je šel Hašk v obrambo. Sodnik g. Braun je sodil dobro. Gradjanski je bil v Splitu močnejše poražen kakor se je pričakovalo. Rezultat 4:1 (2:0) pa docela odgovarja. Mihelčič je bravurozno branil. Publika je bila objektivna in dostojna. — Po nedeljskih tekmah vodi sigurno Hajduk s šestimi točkami. Ima največ izgledov na prvo mesto. Hašk si je opomogel s 4 točkami na drugo mesto. Sledi mu BSK z 2 in Jugoslavija ter Gradjanski z 2 točkama. Gradjanski ne prihaja več v upoštevanje. — Prihodnjo nedeljo igrajo domači rivali: v Beogradu BSK in Jugoslavija, v Zagrebu Hašk in Gradjanski. Zmagala bosta gotovo BSK in Hašk. — Primorje je slabo zastopalo kot prvak slovenski nogometv Sušaku. Podleglo je Orijentu 2:3 (1:0). Nastopilo je sicer s 5 rezervami, kar pa na tujih tleh za prvaka Slovenije ni priporočljivo. — V Nürnbergu je Hertha z zmago nad Fürth-om 3:2 (1:1) po napetem boju postala nemški prvak. — V Ljubljani so se vršile tekme za plavalno prvenstvo Slovenije. Zmagala je Ilirija s 515 točkami nad Primorjem, ki je doseglo 386 točk. To je prva zmaga Ilirije po 7 letih. — Borba za Davisov pokal je bila do zadnjega neodločena. Francija je stavila vse svoje nade v double Cochet-Borotra: Allison-van Ryr. Francoza pa sta bila poražena 1:6, 6:3, 4:6, ker je Borotra docela zatajil. Proti Tildenu se je Borotra boril bolje, vendar ni bil v svoji formi. Zgubil je 6:4, 1:6, 4:6, 5:7. S tem je Amerikanec izenačil na 2:2. Odločilen je bil match med Cochet-om in Lott-om. Francoz je bil izbornu razporejen in po zmagi 6:1, 3:6, 6:0, 6:3 odločil pokal v stanju 3:2 za Francijo.

Službeno iz MG.

Seje se do nadaljnjega ne bodo vršile. Prihodnja seja bo sklicana pravočasno po potrebi. — Tajnik.

Nacionalni lahkoatletski miting v Ptuj.

Ob priliki desetletnice lahkoatletske sekcije in kluba, priredi SK Ptuj dne 15. avgusta ob 15. uri na svojem igrišču nacionalni jubilejni lahkoatletski miting. Tekmovanje so bo vršilo po pravilih JLAS-a in brez handicapa. Prijavnina znaša za točko in osebo 5 Din, za stafete Din 15. Prijavnine se sprejemajo do najkasneje 10. avgusta na naslov: G. Pichler, tajnik, Društveni dom, Ptuj. Naknadne prijave se sprejemajo proti dvojni prijavnini do 14. avgusta na isti naslov. Prijave, katerim mora biti priložena prijavnina, morajo vsebovati ime in priimek tekmovalca, ter discipline, v katerih pristopi prijavljeni. Prvi trije v vsaki disciplini sprejmejo priznanice. Tekmovalo se bo: 1. tek 100 m; 2. met kroglice; 3. skok v višino z zaletom; 4. tek 200 m; 5. met diska; 6. skok v daljavo z zaletom; 7. tek 400 m; 8. met kopja; 9. skok ob palici; 10. tek 1500 m; 11. stafeta 4x100 m; 12. tek 300 m; 13. juniori 16 do 18 let, met diska in tek 200 m.

Plavalna sekcija SK Ptuja.

Sportni klub Ptuj je ob svojem desetletnem obstoju ustanovil prav močno plavalno sekcijo. Plavačem sportnega kluba za enkrat še manjka tekmovalna rutina, upati pa je, da bodo v tekmovanjih s so-

sednimi graškimi klubi kmalu dosegli višino vodilnih klubov Slovenije. Za enkrat razpolaga SK Ptuj z nekaterimi prav dobrimi plavci in plavalkami prostega in prsnega stila. Nekateri so že v inozemstvu (Dunaju) plavali z zelo dobrimi rezultati. Mestno kopališče, ki razpolaga s tekočo vodo, Dravo in bazenom (katerega dolžina sicer ni za enkrat za druge uporabe kot za stilni training), nudi plavačem dovolj ugodnosti za sistematičen training. Zeleti je, da bi tudi uprava kopališča šla športnemu klubu kolikor mogoče na roko, ter njegovim plavačem znižala (kot je to običajno v večjih mestih) vstopnino s tem, da jim izda vstopnice za training. S tem bi dokazala, da ima tudi kot provincijalna oblast smisel za razvoj telesno kulture, ki je sedaj v XX. stoletju že nekako meril o moči vsakega naroda in države.

Sokolstvo

Woleyball-tekma med društvima Maribor:Studenci, odigrana 28. t. m. v Studencih, je izpadla v prvem času 17:16, v drugem času pa 22:11 za Maribor.

Prodano dete

V Bordeauxu se je pripetil te dni čuden slučaj. Mlada Marija Minard je prišla na policijo in izjavila komisariju, da se čuti mater ter da se oče deteta, ki izvira iz zelo ugledne rodbine, niti ne zveni več za njo, čeprav ji je prej obljubljal, da jo bo poročil. Policijski komisar ji je nasvetoval, naj se čez nekaj dni zopet vrne k njemu. Med tem pa je komisar dognal, da ženska sploh ni bila nikdar v drugem stanu. Posetil jo je zato nepričakovano v njenem stanovanju, kjer pa je na svoje veliko začudenje zapazil Minardovo z novorojenčkom v otroški postelji. »Postala sem mati, kakor vidite«, je vzklila. Toda komisar se ni dal premotiti. Uvedel je novo poizvedovanje in res kmalu zvedel, da je Minardova kupila tega otroka od nekega drugega dekleta in sicer za 3000 frankov. Minardova pride radi sleparije pred sodišče, pričakovati pa je, da pride tudi brezsrčna mati, ki je prodala svojega lastnega novorojenčka, kmalu v roke pravice.

Najdražje vino na svetu

je nedvomno »cvetlično vino«, ki se nahaja v grajski kleti mesta Bremena v Nemčiji. To je staro poresko vino, ki izvira iz l. 1624 ter ga je še nekoliko sodov. Zanimivo je, ako človek zračuna, koliko stane steklenica takega vina. L. 1624 je veljal sod za 200 litrov 66 tolarjev. Ako prištejemo še obresti in obresti na obresti, ki so tekom prešlih stoletij zelo narastle, potem dobimo vsoto 120 milijonov mark za en liter, za eno samo kapljico pa 12.000 mark. Seveda, pa tega vina ne prodajajo in ga zelo skrbno čuvajo. Le izredno redko so prilike, da se občinska uprava odloči, da odpre kak sod. Zadnjikrat je bil odprt en sod 28. avgusta 1824, ko je vsa Nemčija proslavljala 75-letnico rojstva pesnika Goetheja. Njemu so tedaj poklonili v dar 12 steklenic tega vina. Menda še nikdar noben pesnik ni dobil tako dragocenega daru. Teh 12 steklenic je veljalo namreč že v Goethejevi dobi 150.000 mark.

Vegetarijansko gibanje na Bolgarskem

je še relativno mlado, vendar zaznamuje lep napredek. Jeseni l. 1919 se je ustanovilo v Sofiji prvo vegetarijansko društvo, ki je kmalu otvorilo prvi vegetarijanski restavrant. Danes je v Sofiji že 12 takšnih restavrantov, v raznih pokrajinskih mestih pa 11. V Sofiji so dogradili Dom bolgarskega vegetarijanskega društva z veliko moderno vegetarijansko restavracijo. Dom je stal 14 milijonov levov. Društvo je ustanovljeno na zadržnih načelih in šteje danes 1600 članov. Društveni kapital znaša 7 milijonov levov, razni fond 2 milijona levov in kredit 6 milijonov levov. Mnogo pripomaga k razvoju vegetarijanskega gibanja silni razmah bolgarskega vrtnarstva.

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodovinski roman iz starih Benetk 128

Leonora se je sklonila k njemu in zamrmrala:

»Moj oče!«

»Odpušča mi!« je vzkliknil Dandolo v neposrednem izbruhu radosti.

»Zopet vas imam, oče moj!« je odgovorila Leonora in njeno lice je zasvetilo v ponosni zarji.

Dandolo je vstal.

»Nič več te ne pustim tukaj,« je dejal s tresočim se glasom. »Dal te bom odnesti v najino hišico na Olivolskem otoku . . . jaz sam ti bom stregel; zdaj sem prepričan, da te bom ozdravil. Živela bova spet kakor prejšnje čase, sama zase, zopet pridobljena drug drugemu . . . Počakaj, da pokličem ljudi in odredim vse potrebno . . . k sreči se v najini hiši ni nič izpremenilo . . .«

Leonora je zmajala z glavo.

»Oče,« je dejala, »pozabili ste, da hišica na Olivolu ni več najina.«

Dandolo je osupnil.

To je bil pozabil! Pozabil je na Rolanda! Zamrmral je:

»Hiša je prodana!«

»Tujemu človeku!« je pripomnila Leonora naglo.

»Eh, nazadnje, kaj zato!« je povzel Dandolo. »Najameva si drugo hišo . . .«

»Oče,« je dejala Leonora s trdnim glasom, »vi pzblijate, da hči rodbine Dandolo nikoli ni zapustila hiše tistega, ki ga je bila sprejela za svojega moža. Zame se ne bojte ničesar. Pravkar sem že sama hotela umreti. Zdaj pa je treba, da živim . . . za vas, oče moj . . . če že ne za druge. Gospod Altieri pač razume mojo misel . . . On ve, da nikdar ne bo prišla iz mojih ust beseda, ki bi mogla izdati njegovo skrivnost. On ve, da bi bile posledice strašne, če bi še enkrat prelomil najino pogodbo in bi se še enkrat držnil vstopiti v to sobo . . . On ve, da bi si sam postavil šafot, če bi mi storil kaj žalega; kajti vi bi bili tu, da ga ovadite . . . Kaj ne, gospod Altieri, da sprejmete položaj, kakor sem ga označila?«

»Sprejem!« je dejal generalni kapitan zamolklo.

»Dodati moram,« je povzela Leonora, »da bo vstop k meni mojemu očetu vedno prost, bodisi ponoči, bodisi ponoči . . .«

»To dovoljenje je nepotrebno,« se je oglašil Dandolo. »Ker ti, hčerka, nočeš odtod, ostanem jaz pri tebi. Sosednja soba bo moje bivališče; in nihče ne pojde k tebi drugače, kakor preko mojega mrtvega trupla . . .«

Altieri je pokimal z glavo, češ, da mu je ta uredba pogodu. Nato je vstal z naporom, ki ga je bila zmožna samo tako energična natura, kakor je bila njegova, in ne da bi se ozrl na Leonoro ali na Dandolo, je s skoraj da trdnimi koraki stopil k vratom, odpahnil jih in izginil.

Leonora, ki je bila sedla v postelji, da bi mogla zasledovati vse dogodke tega prizora, se je v nezavedi zgrudila na svoje blazine.

XL.

Taborišče Velikega Vraga.

Vrnimo se zdaj k Rolandu Kandianu. Bralec ve, da je po svojem čudnem srečanju z Leonoro povzril Skalabrinu več naročil za poveljnika čet v gorovju in na planem in da je takoj nato odšel iz Benetk.

Roland je rabil proti samemu sebi pretvezo, da mora čimprej iti k Ivanu de Medičis ter prepričati za vsako ceno njegovo zvezo z dožem Foscarijem. V resnici pa je bežal iz Benetk.

Ali se je bal svoje aretacije, ki je bila zdaj res že skoraj neizogibna? Ali se je bal, da ga živega potope v grob, nad katerim se je dvigal Most vzdihlajev kakor kamnat mrtvaški oder, ali da podleže v kaki zasedi, ali da ga povedejo bosonogega, v sranci in z zvezanimi rokami na šafot, ki ga postavi zanj na trgu Svetega Marka?

Ne, Roland se ni več bal grobne noči, v nobeni izmed oblik, v katerih se mu je predstavljala v njegovih misli, bodisi, da bi jo povzročila smrt, bodisi, da bi mu napočila v ječi, v beneških temnicah.

Roland je bežal iz Benetk, ker so mu bile Benetke neznosne, ker se je bal novega srečanja z Leonoro, bal se samega sebe, bal se svoje ljubezni!

»Kaj!« je govoril sam pri sebi, ko je jahal po cestah v senci orjaških cedr, cipres in sikomor — »kaj, torej jo še vedno tako ljubim! Kaj! Trpel sem celo večnost bolečin, njeno ime je peklo moje ustnice v slehernem trenutku, vsak utrip mojega srca je bil vzdihljaj te ljubezni, ona pa se mi je izneverila tako ostudno, kakor se najzadnja izmed nesrečnic v pristanišču ne bi bila izneverila prijatelju-mornariju. Ko sem jaz trpel v ječi svoje strašne muke, se je darovala drugemu! Vedela je, da plakam za njo s krvavimi solzami, pa je tekla k oltarju! . . . In jaz

jo ljubim še vedno! . . . Iz kakšnega blata je ustvarjeno moje srce? Kako je bilo nocoj? Jaz sem si grizel jezik do krvi, da bi zadržal vzklik ljubezni, ki mi je silil na ustnice, ona pa je bila vsa mrzla in brezčutna; niti ene besede mi ni privoščila, ki bi mi pričala o njenem kesanju! . . . Kakor miloščina se mi zdi, da me je rešila iz pasti in me otela Altierijevih beričev. Iz krščanske ljubezni mi je prihranila življenje in svobodo. To je storila tako zame, kakor bi bila storila za vsakega drugega izobčenca . . .«

Roland je zasekal ostroge v boke svojega konja ter se zagnal v besen galop, kakor da bi se nadejal v svojem obupu, da ga konj, ki je blaznel od bolečine, ponese v kak prepad . . .

Toda cesta je bila lepa in ravna, kakor vse ceste v prelepi dolini Pada. Konj je nekaj časa obupno drevil naprej, nato pa je sam od sebe odjenjal ter se vrnil v trab, kakor se je Roland pogreznil zopet v svoje mrke misli.

To menjavanje gneva in potrnosti je trajalo dva dni.

Nato so se misli ljubezni in obupa polagoma umaknile mislim o maščevanju. Roland se je zopet spomnil Foscarija, ki je bil eden izmed najbližjih vzrokov njegove nesreče. V silnih barvah je vznikal pred njegovo dušo strašni prizor oslepljenja njegovega očeta.

»Nič novega se ni zgodilo,« je zamrmral. »Leonore zame že zdavnaj ni bilo več na svetu. Tudi zdaj je ni. Je pa še na svetu ta peklenski Foscari. Častihlepen je, in če pustim njegovim namenom prosto pot, postane tisti, ki je izdril mojemu očetu oči, gospodar vse Italije . . . Toda, jaz sem še tu . . . in tudi zaradi drugih bomo še videli kako in kaj, kadar obračunam z njim — z njim prvim!«

Odslej je nameril vse svoje miselne sile na poslanstvo, ki ga je bil vzel nase, in na nalogo, ki si jo je bil izbral: da z vsemi sredstvi, makar s silo, prepreči sporazum in zavezništvo med dožem in Ivanom de Medičis.

Poizvedel je bil vse potrebno.

Sicer pa je tudi vsa javnost plaho zasledovala vse početje in dejanje slavnega vojskovodje; glas o njegovih korakih in pohodih se je naglo širil po vsej Italiji.

V tem trenutku je Veliki Vrag oblegal trdnjavo Governolsko.

Imel je s seboj neenako armado, vsakovrstne pustolovce in napol razbojnike, ki so bili vdani svojemu gospodarju s fanatičnim občudovanjem.

(Nadaljevanje sledi).

Mali oglasi, ki služijo posredovanju in socialne namene obširnosti: vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Ženitve, dopisovanje in oglaševanje trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Obširno klet

v sredini mesta oddam s 1. septembrom v najem. Cenj. ponudbe pod »Klet 500« poslati na upravo »Večernika«. 1796

Hiša

s petimi novozidanimi sobami in dve kuhinji, nekaj sadonosnika in vrt, priprava za obrtnika, na prodaj. Cena Din 76.000. Naslov pove uprava lista. 1797

Pridnega,

zanesljivega pekovskega vajenca sprejme pekarna Hartinger i drug, Maribor, Aleksandrova c. 29. 1798

Učenko

za šivanje sprejme Armbruster, Slovenska ulica 4, Maribor. 1795

Prodaj

čelo, ribiške palice (bambus), visečo petrolejko. Naslov v upravi. 1770

V popolno oskrbo

sprejme iz ugledne rodbine nižje-gimnazijca kot tovariša k svojemu sinu profesor. (Strogo nadzorstvo, glasovir, vrt, nemški in francoski jezik.) Prof. Franc Skok, Maribor-Krčevina, Sernčeva ulica 120. 1768

Oddam takoj lep, velik lokal

za trgovca ali obrtnika. Maribor, Taborška ulica 8. 1779

Motorno kolo

s prikolic, znamke »Rudge Whitworth« v najboljšem stanju je na prodaj. Koroška cesta 12, Maribor. 1786

Mlajši samski bančni sluga,

vojaščine prost, nekaj predizobrazbe, se v Mariboru takoj sprejme. Lastno-ročno pisane ponudbe naj se nasloviijo pod značko »Bančni sluga« na upravo lista. 1789

Mesto sobarice ali gospodinjke

išče s prvim avgustom starejša oseba. Naslov v upravi. 1785 in telovadna obleka, vse kompletno, poceni na prodaj. Naslov v upravi »Večernika«. 1751

Razne moške obleke

na prodaj. Tržaška c. 3, dvorišče. 1790

Grem k bolehljni osebi

za strežnico, če mi da sobo in kuhinjo brezplačno na razpolago. Ponudbe na upravo pod »Brezplačno«. 1792

Elektromotorji »Škoda«

za obrt in poljedelstvo stalno na skladišču pri Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ulica 16. Izvršuje montaže vil, stanovanj, tovarniških poslopij. Velika izbira svetilk, elektroblaga, konkurenčne cene. 117

Prodaj kuhinjsko ledenico

z dvema vrati za Din 600.—. Dopise z naslovom je nasloviti na Violetta Rossmanit, poštno ležeče Maribor. 1756

Iščem s 1. oktobrom

službo pomočnice pri boljši šivilji. Cenjene ponudbe na upravo »Večernika« pod šifro »Pomočnica«. 1718

Cenjenim gospodinjam

se priporočam za naročila pohištva, izgotovljenega in po načrtu: spalnic, jedilnic, kuhinj, madrac, otoman, zaves, rolet, lastnega izdelka. Popravila i. dr. se izvršujejo solidno in poceni. Sprejem pohištva tudi v prodajo in zamenjavo. B. Jagodič. Rotovski trg 4.

Slovenci,

ki potujete v ali skozi Crikvenico, ste najbolje, najceneje postreženi v Pensionu »Triglav«. Elegantne sobe, prvovrstna kuhinja in vina po nizkih cenah. Priporoča se restavratel Maksd Reš. 1623

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš srčno ljubljani, dobri soprog, oče, brat in svak, gospod

Ivan Požar

solastnik prazarne kave trdke brata Požar

v soboto, 27. julija ob 20. uri po dolgi mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v ponedeljek, 29. julija, ob 17. uri iz mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju.

Sv. maša zadušnica bo brana 30. julija ob 7. zjutraj v stolni cerkvi.

MARIBOR, 28. julija 1929.

Globoko žalujoči ostali

RAJCE

in vse drugo perilo

TOVARNIŠKA ZALOGA

zato izredno NIZKE CENE pri največji izbiri

Glavni trg 11 JOS. KARNICNIK Glavni trg 11

zdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani: predstavnik izdajatelja in urednik: Fran Brozovič v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik Stanko Detela v Mariboru.